

România în perioada „Războiului Rece”

Războiul Rece = termen care definește confruntarea politică, ideologică, militară și social-economică dintre cele două sisteme diametral opuse după al Doilea Război Mondial, cel liberal, capitalist, dominat de S.U.A., și cel comunist, dominat de U.R.S.S.

1. Politica externă a României între anii 1945-1965

Aflată în sfera de influență sovietică după 1945, în prima etapă a Războiului Rece, diplomația românească a avut posibilități extrem de limitate de manifestare autonomă, în plan internațional, față de pozițiile blocului comunist, impuse de U.R.S.S. Astfel, România nu a mai putut desfășura legăturile tradiționale de politică externă avute în perioada interbelică.

Politica externă a României a evoluat, în timpul regimului stalinist al lui **Gheorghe Gheorghiu-Dej** (1948-1965), de la executarea fidelă a ordinelor venite de la Moscova, în condițiile Războiului Rece, la distanțarea relativă față de U.R.S.S.

Principalele momente ale politicii externe a României în această perioadă au fost:

- semnarea *tratatului de pace cu Națiunile Unite* (10 februarie 1947), prin care frontiera de răsărit a statului român a fost stabilită la nivelul de la sfârșitul lunii 1940; cu același prilej, era recunoscută apartenența nord-vestului Transilvaniei, la statul român;
- participarea la fondarea **Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R., 1949)**, cu sediul la Moscova, alături de U.R.S.S. și de statele satelite ale acesteia;
- participarea la fondarea **Organizației Tratatului (Pactului) de la Varșovia** (1955), alianța militară a statelor comuniste controlate de U.R.S.S., îndreptată împotriva N.A.T.O.; Astfel, România a participat alături de celelalte state membre la înăbușirea revoluției anticomuniste de la Budapesta (1956).
- primirea în rândul statelor membre ale **Organizației Națiunilor Unite** (1955).

După moartea lui Stalin (1953), Gheorghe Gheorghiu-Dej a început distanțarea față de politica Moscovei, sub pretextul construirii comunismului pe o cale proprie. Aceasta s-a desfășurat progresiv, mai ales din motive economice. În aceste condiții, s-a realizat o apropiere între comuniștii români și rivalii celor sovietici, comuniștii chinezi, s-au intensificat acțiunile de colaborare cu o altă țară comunistă care respingea dominația sovietică, Iugoslavia.

Noua atitudine a României (accentuată după 1958, respectiv, după retragerea trupelor sovietice din România) s-a manifestat prin:

- respingerea în 1964 a planului Valev (inspirat de Moscova), care prevedea crearea unei zone agricole integrate cu teritoriile reunite din U.R.S.S., România și Bulgaria;
- adoptarea „*Declarației Partidului Muncitoresc Român în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale*” din 1964, prin care se respingea amestecul U.R.S.S. în problemele interne ale statelor comuniste.

2. Politica externă a României între anii 1965-1989

Regimul național-comunist al lui **Nicolae Ceaușescu** (1965-1989) a continuat politica externă de distanțare față de Moscova. Legăturile cu statele occidentale s-au intensificat în primii ani ai regimului:

- în 1967, România a stabilit relații diplomatice cu Republica Federală Germania;
- în același an, în condițiile războiului arabo-israelian, România a păstrat relațiile cu Israelul, deși, la ordinul sovieticilor, celelalte țări comuniste le-au întrerupt;
- în 1968, România nu a participat la invadarea Cehoslovaciei de armatele statelor Organizației Tratatului de la Varșovia, ba chiar a condamnat vehement acțiunea militară de la Praga. Astfel, S.U.A. a susținut politica României și i-a oferit un regim comercial preferențial;
- conducătorul român a efectuat vizite în diferite țări, precum S.U.A., Franța, Republica Federală Germania, Marea Britanie, etc., iar mulți șefi de stat (**Charles de Gaulle**, președintele Franței, **Richard Nixon**, președintele S.U.A.) au vizitat România;
- România a devenit membră a *Băncii Mondiale* și a *Fondului Monetar Internațional*, din 1972;
- România a luat parte activ la *Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa*, din 1975, de la Helsinki. În cadrul acesteia, Ceaușescu a propus respectarea principiului de egalitate între state, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forță.

Din cauza politicii interne tot mai abuzive față de cetățeni și a schimbării climatului politic internațional în anii 1980, statul român a ajuns, în scurt timp, la **izolarea internațională**. Nicolae Ceaușescu nu a perceput faptul că situația internațională s-a schimbat, mai ales după venirea la putere, în U.R.S.S., a lui **Mihail Gorbaciov** (1985). Se producea destinderea în relațiile Est-Vest, în timp ce regimul Ceaușescu era criticat de lumea occidentală pentru încălcarea drepturilor omului, pentru greșelile comise în politica internă etc.

Cu timpul, România a început să fie ocolită de conducătorii marilor puteri care întreprindeau vizite în regiune, iar relațiile altor state cu regimul de la București s-au restrâns considerabil. În ultimii ani dinaintea de căderea comunismului, relațiile externe ale României erau îndreptate aproape exclusiv către state din Africa și Asia. Relațiile cu statele occidentale au putut fi reluate abia după înlăturarea regimului comunist.